

Lausunto VISIO -kaavan luonnoksesta

Kaupunkikehityslautakunta 28.04.2026
729/10.02.00/2026

Valmistelu ja lisätiedot

Yleiskaavapäällikkö Maija-Riitta Kontio, etunimi.sukunimi porvoo.fi

Uudenmaan liitto valmistelee uutta vaihemaakuntakaavaa. Kaavan nimi on VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava ja se laaditaan koko Uudenmaan alueelle. VISIO-kaava täydentää ja päivittää voimassa olevaa kaavakokonaisuutta vihreän ja puhtaan siirtymän teemojen sekä maanpuolustuksen osalta. Uudenmaan liitto pyytää Porvoon kaupungin lausuntoa Visio -maakuntakaavan luonnoksesta.

VISIO-kaava on vaihemaakuntakaava ja se täydentää ja täsmentää voimassa olevaa maakuntakaavakokonaisuutta viiden vihreään siirtymään kytkeytyvän teeman (energia; teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto; luonto ja hiilensidonta; logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne; vesihuolto ja vesivarat) sekä maanpuolustuksen osalta. Lisäksi kaavassa käsitellään läpileikkaavina näkökulmina ilmastonmuutokseen hillintää ja sopeutumista; turvallisuutta, resilienssiä ja huoltovarmuutta. Nämä näkökulmat huomioidaan etenkin vaikutusten arvioinnissa, mutta mm. turvallisuutta käsitellään myös kaavaratkaisujen muodossa maanpuolustuksen edellyttämään alueidenkäyttöön liittyen.

Vaihemaakuntakaavan tavoitevuosi on sama 2050 kuin lainvoimaisen Uusimaa-kaava kokonaisuuden, ja sen esitystapa pysyy yhtä yleispiirteisenä ja strategisena. Uuden maakuntakaavan tarkoituksena on ratkoa, miten tulevaisuuden energiaratkaisut, isot liikennehankkeet ja vihreän siirtymän keskittymät sovitetaan yhteen ympäristön ja luonnon arvojen kanssa tiheästi asutulla Uudellamaalla.

Vihreän siirtymän haasteiksi Uudellamaalla on tunnistettu mm. energian riittävyys sekä uudenlaisten, vihreään siirtymään eri tavoin liittyvien elinkeinojen tilantarve. Energiateeman osalta kaavassa käsitellään aurinkovoimaa, perinteistä ja pienydinvoimaa sekä energiansiirtoverkkoja. Aurinkovoiman osalta ei osoiteta aluevarauksia kaavakartalla, mutta kaavaluonnoksen määräyksissä on teollisen kokoluokan aurinkovoimaloita koskevia määräyksiä.

Keskeinen suurjännitteinen sähkönsiirtoverkko on osoitettu kaavakartalla yhtenäisellä viivamerkinnällä. Merkintä kattaa niin 400 kilovoltin kuin 110 kilovoltin voimajohdot sekä lisäksi runkoverkon korkeajännitteiset tasavirtayhteydet. Ilmassa, maassa tai meren pohjassa kulkevia johtoja ei ole eritelty toisistaan, vaan ne kaikki esitetään samalla merkinnällä. Olemassa olevia johtokäytäviä tulee kaavaselostuksen mukaan hyödyntää ensisijaisesti, mikä voi tarkoittaa niiden laajentamista esimerkiksi 110 kV:n voimajohdon korvaantuessa tehokkaammalla 400 kV:n johdolla. Ne uudet

voimajohtoyhteydet, joista on olemassa kaavaselostuksen mukaan riittävät taustaselvitykset, on osoitettu ohjeellisella katkoviivamerkinnällä.

Kaavakartalla on osoitettu myös vedyn siirtoputken ohjeellinen linjaus ja yhteystarve, kaasun runkoputket. Kaavakartalla on osoitettu myös Helsingin ja Porvoon välinen runkovesijohto yhdyskuntateknisen huollon ohjeellinen linjaus -merkinnällä.

VISIO-kaavassa osoitetaan maakunnallisessa mittakaavassa potentiaalisia sijainteja vihreän teollisen tuotannon toiminnan keskittymille. Näillä alueilla on edellytykset kehittyä tulevaisuudessa ns. vihreän siirtymän keskittyminä, vaikkakin ne voivat tarjota sijoittumisedellytyksiä myös muille perinteisemmille teollisille tai logistisille toiminnoille. Kaavaratkaisun pohjana ovat voimassa olevassa Uusimaa-kaavassa osoitetut tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueet, maa-aineshuollon kehittämisalueet sekä kiertotalouden ja jätehuollon alueet, jotka VISIO-kaavassa osoitetaan yhdellä yhtenäisellä kaavamerkinnällä, aiempien erillisten kohde- ja aluemarkintöjen sijaan.

Kilpilahden alue on pohjoismaiden suurin öljynjalostuksen ja kemianteollisuuden klusteri, jonka tavoitteena kehittyä merkittäväksi bio- ja kiertotalouskeskittymäksi. Kaavaluonnoksessa on Kilpilahden ja Kulloon alueelle osoitettu kaksi teollisen tuotannon, logistiikan, maa-aineshuollon ja/tai kiertotalouden keskittymä -kehittämismerkintää. Merkintöjen sijaintia on tarkennettu verrattuna Uusimaa-kaavaan, jossa ollut tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalue (Kilpilahti ja Kulloo) sekä kiertotalouden ja jätehuollon alue (Kilpilahden jätekeskus). Aiemmasta Itä-Uudenmaan maakuntakaavasta jää voimaan Porvoon Kilpilahteen osoitettu T/kem -merkintä ja satama-alue. Domargårdin kiertotalouden ja jätehuollon alue -merkintä muuttuu tuotannon, logistiikan, maa-aineshuollon ja/tai kiertotalouden keskittymä -kehittämismerkinnäksi.

Isoista ratahankkeista VISIO-kaavassa esitetään Porvoon kautta itään suunniteltu Itärata, Lentoradan oikaisu sekä Tallinna-tunnelin rahtiradan kokonaisuus lentokentän pohjoispuolella. Itäradasta on esitetty kaavakartalla kaikki Itäradan ympäristövaikutusten arvioinnissa mukana olleet vaihtoehdot. Lisäksi kaavakartalla on esitetty uudet raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelu- ja taukopaikat. Porvooseen on osoitettu kaksi kohdemerkintää, joita kutsutaan nimillä Nesteentie ja Kilpilahdentie.

Kaavaan tuodaan uutena merkintätapana Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo) linnuston ja vesiluonnon kannalta tärkeille alueille. Luo-ominaisuusmerkinnällä osoitetaan tärkeimmät kansainvälisesti (IBA) ja valtakunnallisesti (FINIBA) merkittävät linnustoalueet sekä Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (EMMA). Kyseessä on ominaisuusmerkintä, johon ei sisälly alueidenkäyttölain 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta. Luo-merkintä ei määrittele alueen käyttötarkoitusta, vaan alueella voi olla monenlaista alueidenkäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen käyttöä alkutuotantoon, mitä ovat sekä

maa- ja metsätalous että kalastus ja kalanviljely. Merkinnän ohjausvaikutus perustuu sen suunnittelumääräykseen, jonka mukaan alueidenkäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että edistetään merkinnän perusteena olevien luontoarvojen säilymistä alueella ja luonnon tilan parantamista. Porvoon alueelle on osoitettu neljä luo - aluemarkintaa Porvoonjoen suistoalue, ”Pieni Pernajanlahti, Seitlaxfjärden ja Itäisen Suomenlahden saaristo sekä yksi luo - kohdemerkintä ”Stensbölen metsät”.

Voimassa olevan maakuntakaavan viheryhteystarve ja viheryhteys - merkinnät kumotaan, ja yhteydet osoitetaan kartalla osin uusilla sijainneilla ja viheryhteystarve merkinnän suunnittelumääräys on päivitetty. Porvoon osalta uudet viheryhteysmerkinnät ovat pääosin entisillä sijainneillaan, mutta kolme viheryhteysmerkintää on pidennetty pohjoiseen suuntaan.

Luonnonsuojelualueina toteutuneet alueet osoitetaan Suomen ympäristökeskuksen (Syke) ajantasaisen tietokannan mukaisesti. Kokoraja uuden merkinnän osoittamiselle on vastaava kuin voimassa olevissa maakuntakaavoissa, eli alueen pinta-ala yli 5 ha ja leveys yli 200 m. Poikkeuksena tästä puolustusvoimien alueilla ei osoiteta uusia suojelualueita. Voimassa oleviin merkintöihin osoitetaan laajennuksia luonnonsuojelualueina toteutuneista alueista.

Uusimaa-kaavan 2050 Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue -kaavamerkintä esitetään kumottavaksi ja osoitettavaksi ajantasaisin rajauksin VISIO-kaavassa siten, että se sisältää valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA) valtioneuvoston päätöksen 2021 mukaisesti. Päivitys ei sisällöllisesti muuta voimassa olevaa kaavamääräystä tai yleistä suunnittelumääräystä. Ominaisuusmerkinnän kuvaus liitetään osaksi kaavamääräystä päivitetyn vuosiluvuin. Sisällöllisesti kaavamääräykset säilyvät ennallaan.

Koko kaavaluonnosaineistoon voi tutustua kaavan verkkosivuilla: <https://uudenmaanliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne/maakuntakaavat/visiokaava/visio-kaavan-luonnos/>

Liite: Lausunto VISIO -kaavan luonnoksesta

Kaupunkikehitysjohdaja
Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Porvoon kaupunki antaa liitteen mukaisen lausunnon Visio-kaavan luonnoksesta.

Pykälä tarkastetaan heti.